

Gen. Francis Kuchel - Belorussia

Мой прабе. Вайсковай службѣ.

У маі 1915 году я быў мабілізаваны ў расейскую армію і прыдзелены ў 29-ы запасны полк у горадзе Варонежы.

1-га жніўня 1915 году, пасля рэкруцкага вышканення я быў адкамандэраваны ў падахвіцёрскую палкавую школу, якую я скончыў 15-га кастрычніка, атрымаўшы ступень малодшага ўнцэр-ахвіцера / капітала /.

20-га кастрычніка 1915 году я быў высланы ў ахвіцёрскую школу ў г.Патгау і пасля экзаменаў з агульнае і вайскавае ведаў быў залічаны выхорам у гэтую школу.

1-га лістага 1916 году я скончыў прысвешчаны дзеля ваяннага часу курс апраўданне школы.Мне была надала ранга прапарчыка / малодшай лейтэнант/.У гэтым-жа часе я быў прызначаны ў 155 запасны полк у Астрахань дзеля наваблення практыкі ў камандванні звязамі і рэтай.

1-га мая 1916 году я быў выпраўлены на заходні фронт вайсаві супраць немцаў.

На заходнім фронце я камандаваў рэтай,браў удзел у шматлікіх цяжкіх баіх зь нямецкай арміяй.Атрымаў дзве багавы ўзнагароды - Ану трэцяй ступені з мячамі і бантам і Станіслава трэцяй ступені таксама з мячамі і бантам.На фронце я прабыў бесперапынна аж да кастрычніцкай рэвалюцыі.Апошняя мая вайсковая ранга ў царскай арміі была - штабе-капітан.

Пасля кастрычніцкае рэвалюцыі і поўнага развалу царскае арміі,я вийнаў з вайска і жыў у Менску і Вільні,бяручы актыўны ўдзел у беларускай грамадскай і палітычнай працы.

У 1919 годзе польская армія ў вайне з нова-арганізаванай чырвонай бальшавіцкай арміяй заняла была Беларусь па раку Бярэзіну.Галеўнакамандуючы польскай арміяй і ў-жа Галава нова-паўстаае польскае дзяржавы - Язеп Пілсудскі-дзеля рэалізацыі сваіх федэрацыйных пачынаў, дазваляў беларусам на арганізацыю беларускіх нацыянальных вольных аддзелаў.З гэтай мэтай Пілсудскі паклікаў да тымчасовага адмыслову Беларускае Вайскавае Камітэ з прадастаўнікоў,прадстаўленых беларускімі арганізацыямі.Беларускім Нацыянальным Камітэтам у Вільні быў запрапанаваны ў агадакум камітэ і я.

У Беларускай Вайскавай Камісіі я працаваў праз усе польска-бальшавіцкую вайну, як кіраўнік арганізацыйнага аддзела.Праца мая была выключна шчыльна.

Пасля заканчэння польска-бальшавіцкай вайны і ліквідацыі Беларускае вайскавае акцыі ў Польшчы, я паступіў у польскую армію ў характары прадаўжанага ахвіцера.Самперш я быў улучаны ў 80-ы пяхотны полк, а пасля - у 6-ы полк.

У 1922 годзе я скончыў ахвіцёрскую уніфікацыйную школу ў Варшаве і быў вярочаны пасля гэтага назад у полк.

У 1924 г. я быў насланы ў школу цяжкіх кулямётаў у Торуні і скончыў яе праз 6 месяцаў, вярнуўся ў свой полк,дзе быў прыдзелены,як камандзёр. Я вяртаўся падахвіцёрскае школы,дзеля падрыхтоўкі падахвіцёраў для рэтай.

жудзіметаў. На гэтым сямігоддзі я заставаўся да 1932 году.

У 1932 годзе я быў пераведзены ў Халмінекі Кахоцкі Корпус на становішча камандэра рэты.

У 1937 годзе я быў пераведзены ў 13-і пяхотны полк у Пултуску на становішча заступніка камандэра дывізіяльнай школы падхаронных рэзерву.

У 1939 г. пасля выбуху польска-німецкае вайны, я быў накіраваны ў мабілізацыйны цэнтар матэрыяльнага забеспячэння арміі ў Маліні. Заступаючы пад наперам нямецкае арміі ўсё далей на ўсход і паўдня, я апынуўся ў Льева і атрымаў там пад каманду батальён у ахвотніцкім корпусе, абаронцы Льева пад камандай ген. Янушаўіса.

17-га верасня 1939 году, калі савецкая армія наблізілася да атакаванага з захаду немцамі Льева ад усходу - камандзёр Льеўскага корпусу ген. Лангер капітуляваў на карысць арміі СССР і выдаў загад абаронцам Льева сцягнуць зброю прадстаўніком савецкае арміі.

Воткім чынам я, зь іншымі ахвотцамі - абаронцамі Льева, трапіў у савецкі палон.

У савецкім палоне я сядзеў у лягери Старабельск ад кастрычніка 1939 году да красавіка 1940 году, пасля чаго прабыў колькі тыдняў у лягери Пазнічаў Вяр наля Смаленску. Тут я быў арыштаваны ўладамі НКВД і вывезены ў Маскву ў Лубянскую турму, дзе ў гэтым часе сядзеў і іншых польскіх ахвотцаў, арыштаваных як і я, арганіамі НКВД ў лягери палонных і прывезеных из Лубянку.

На Лубяцы я прасядзеў да чэрвеня месяца 1941 г., калі я быў адпраўлены пад надзор мясцовага НКВД ў месцы майго нядачання. 22 чэрвеня, неўзабаве пасля гэтага выбухла неспадзявана савецка-німецкая вайна і ўжо колькі дзён пасля мясцовасць, дзе я знаходзіўся была занята нямецкай арміяй. Гэтак, я і выратаваўся ад бальшавікоў.

У 1942 годзе ў Менску нямецкія акупацыйныя ўлады дазволілі беларусам арганізаваць батальённы самааховы. Я абіраў становішча камандэра беларускіх ахвотцкіх курсаў дзеля пераафармлення ахвотцкага складу.

Пасля вышкарэння трох ахвотцкіх курсаў, я заняў становішча начальніка штабу, які арганізоўваў Самаахову.

У судзені 1944 году ў Менску была пакліканыя Беларускай Цэнтральнай Радай, якой было дазволена правесці мабілізацыю беларусаў у Беларускай Крайняй Абарону. Радай БЦР я быў пакліканы на становішча начальніка штабу, які прыгатаваў, плы мабілізацыі.

Пасля правядзення мабілізацыі, той-жа Беларускай Цэнтральнай Радай я быў пакліканы на становішча камандуўчага Беларускай Крайняй Абароны.

Пасля адступлення нямецкае арміі з тэрыторыі Беларусі, адступаючы частка аддзелаў Беларускай Крайняй Абароны апынулася на тэрыторыі Нямеччыны. Тут мне было ўсё той-жа БЦР даручана арганізаваць зь не г.зв. дывізію "Беларусь", камандэрам якой я і стаўся.

30-га красавіка 1945 году дывізія "Беларусь" пад майм камандуваннем прайшла

-3-

ділася праяь нмепкі фронт у райне Цвізеля у Бавармі й далучылася да Америка-
нскае арміі.

Амерыканцы дывізію гэз бресті й зачынілі ў лагер ваенна-палонных, хоць ми
мелі метай звязаньне вылучна супраць бальшавікоў, а не заходніх савязнікаў.

Праз усе службу ў польскай арміі я быў у ранзе капітана.

Наступная радзі я атрымаў у Веларухім Вейску, у ЕКА, а апошнім - генэралам
- за камандваньне дывізіяй "Беларусь" і выратаваньне яе ад зьніччэньня на-
мецкімі адзінакамі СС.

Нарадзіўся я 16-га лістага 1895 ў мястэчасьці Пернай, даўнейшае Мелекае гу-
берні.